

Dileu Bagloriaeth Cymru orfodol i fyfyrwyr sydd am fynd i'r Brifysgol

Y Pwyllgor Deisebau | 26 Ionawr 2020
Petitions Committee | 26 January 2020

Cyfeirnod: RS20/14886

Rhif y ddeiseb: P-05-1091

Teitl y ddeiseb: Dileu Bagloriaeth Cymru orfodol i fyfyrwyr sydd am fynd i'r Brifysgol

Geiriad y ddeiseb: Er bod Bagloriaeth Cymru'n darparu llawer o sgiliau cyflogadwyedd pwysig, ac yn dda i'r rheini sy'n mynd yn syth i broffesiwn ar ôl gorffen yn y coleg, mae'n dal myfyrwyr sy'n dymuno mynd i'r brifysgol yn ôl.

Yn flaenorol, roedd myfyrwyr yn gallu astudio hyd at 4 Safon Uwch, neu hyd yn oed 5 ar gyfer y myfyrwyr gorau, ond mae Bagloriaeth Cymru yn eu cyfyngu i dri, ac mae rhai ysgolion hyd yn oed yn eu cyfyngu i 2, sy'n atal myfyrwyr rhag cael addysg eang..

Byddai cael gwared ar Fagloriaeth Cymru ar gyfer y rhai sydd am fynd i'r brifysgol yn caniatáu i fyfyrwyr o Gymru nid yn unig fynd i'r prifysgolion gorau, ond cael gwell addysg hefyd. Mae Bagloriaeth Cymru yn llawn pynciau y mae myfyrwyr addysgedig eisoes yn gwybod amdanynt, ac mae'n gyfwerth ag Astudiaethau Cyffredinol i lawer o brifysgolion. Byddai cael gwared arni ar gyfer y rhai sy'n dymuno mynd i'r brifysgol yn caniatáu i fyfyrwyr fod yn fwy addysgedig. Bydd hyn yn caniatáu i ni gael gweithlu mwy addysgedig a helpu economi Cymru.

Opsiwn arall yr hoffwn ei gyflwyno i gael ei ystyried yw creu cymhwyster UG, a gwneud Bagloriaeth Cymru yn orfodol ar gyfer lefel UG yn unig, sy'n rhoi mwy o amser i fyfyrwyr ar gyfer eu harholiadau a'u galluogi i barhau i astudio 4

pwnc. Gallai ysgolion ddewis a yw hyn yn cael ei wneud dros gyfnod o ddwy flynedd neu mewn blwyddyn.

Mae pobl yn edrych i lawr ar fyfyrwyr Cymru yn gyson, a byddai cael gwell agwedd tuag at addysg (fel yr hyn a wnaed gyda chynnal y cymwysterau UC) yn caniatáu i ni fod yn gryfach a chael ein parchu'n fwy fel Cymry.

1. Cefndir

Cafodd cymhwyster gwreiddiol Bagloriaeth Cymru ei gynnal ar ffurf cynllun peilot yn gyntaf ym mis Medi 2003 ac roedd ar gael i'r holl ysgolion a cholegau yng Nghymru ym mis Medi 2007. Adolygwyd Bagloriaeth Cymru yn dilyn adroddiad Llywodraeth Cymru, sef [Adolygiad o Gymwysterau ar gyfer pobl ifanc 14 i 19 oed yng Nghymru](#) (2012) a chyflwynwyd Bagloriaeth Cymru ar ei newydd wedd ym mis Medi 2015.

Ar hyn o bryd, dyfernir Bagloriaeth Cymru ar dair lefel, Sylfaen (lefel 1) yng nghyfnod allweddol 4; Cenedlaethol (lefel 2) yng nghyfnod allweddol 4; ac Uwch (lefel 3). Mae Bagloriaeth Cymru yn cynnwys:

- Y Dystysgrif Her Sgiliau. Mae hyn yn ganolog i gymhwyster Bagloriaeth Cymru ac mae iddi bedair elfen: y Prosiect Unigol; yr Her Menter a Chyflogadwyedd; yr Her Dinasyddiaeth Fyd-eang; a Her y Gymuned
- TGAU mewn Saesneg neu Gymraeg Iaith, a Mathemateg neu Fathemateg - Rhifedd. Gellir defnyddio elfennau llythrennedd a rhifedd cymhwyster Sgiliau Hanfodol Cymru hefyd;
- Dewis o gymwysterau ategol - TGAU, Safon Uwch neu rai galwedigaethol.

Ar y lefelau Sylfaen a Chenedlaethol, yr un maint yw'r Dystysgrif Her Sgiliau â TGAU, a'r un maint â Safon Uwch ar y lefel Uwch. Mae gan y Dystysgrif Her Sgiliau ar y lefel Uwch bwyntiau tariff UCAS. Er mwyn dyfarnu Bagloriaeth Cymru, rhaid i ddysgwyr gyflawni'r Dystysgrif Her Sgiliau a'r cymwysterau eraill y mae'n eu nodi. Mae'r Dystysgrif Her Sgiliau yn gymhwyster annibynnol y gellir ei gyflawni a'i ddyfarnu heb y cymwysterau eraill sy'n rhan o gymhwyster Bagloriaeth Cymru.

2. Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Nid oes gofynion statudol i ddysgwyr sefyll arholiad allanol. Fodd bynnag, mae gan Lywodraeth Cymru bolisi 'mabwysiadu cyffredinol' ar gyfer cymhwyster Bagloriaeth Cymru gan ysgolion a cholegau.

3. Camau gweithredu Senedd Cymru

3.1. Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Ym mis Medi 2018, cychwynnodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg (PIIA) **ymchwiliad i statws cymhwyster Bagloriaeth Cymru. Canfu'r Pwyllgor** fod 'diffyg eglurder ynghylch ystyr a gweithrediad polisi Llywodraeth Cymru o ran mabwysiadu'r cymhwyster yn gyffredinol' ac argymhellodd y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi, fel mater o flaenoriaeth, ganllawiau mwy manal sy'n ymwneud â mabwysiadu'r cymhwyster yn gyffredinol a ddylai nodi'n glir yr amgylchiadau lle gall dysgwyr gael eu heithrio rhag astudio'r Dystysgrif Her Sgiliau.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru **ganllawiau** ym mis Hydref 2019. Mae'n nodi'r canlynol:

Rydym yn annog colegau a'r chweched dosbarth i sicrhau bod eu pobl ifanc yn dilyn dau neu dri chymhwyster Safon Uwch (neu gyfwerth) yn unol â gofynion y cwrs addysg uwch y maent yn bwriadu'i ddilyn, yn ogystal â'r Dystysgrif Uwch. Mae prifysgolion, ar y cyfan, yn gefnogol o'r dull hwn.

Mae hefyd yn nodi'r canlynol:

Mae'n bosibl na fydd astudio'r Dystysgrif yn ddewis cywir i bob dysgwr, ac felly mae angen i ni arfer rhywfaint o hyblygrwydd. Dylai ysgolion a cholegau ddarparu cyfleoedd sydd er budd pennaf eu dysgwyr. Rydym yn disgwyl i ysgolion a cholegau ddefnyddio'u barn broffesiynol drwy roi ystyriaeth ddyledus i lesiant pob person ifanc a'i allu i gyflawni ei lawn botensial, wrth benderfynu a ellir eithrio dysgwr rhag dilyn Bagloriaeth Cymru a'r Dystysgrif.

3.2. Y Pwyllgor Deisebau

Mae'r Pwyllgor wedi trafod nifer o ddeisebau blaenorol mewn perthynas â chymhwyster Bagloriaeth Cymru:

- Cael gwared ar agwedd orfodol Bagloriaeth Cymru (2019). Caewyd y ddeiseb yn sgil dileu'r ymarfer penodol y cyfeiriwyd ato yn y ddeiseb, gwaith craffu ar gymhwyster Bagloriaeth Cymru a wnaeth y Pwyllgor PPIA, ac ymrwymiad y Gweinidog Addysg i gyhoeddi canllawiau wedi'u diweddarau.
- Dileu'r Cymhwyster Bagloriaeth Cymru (2016). Caewyd y ddeiseb oherwydd diffyg cyswllt â'r deisebydd.
- Gwneud i brifysgolion Cymru ystyried Bagloriaeth Cymru fel Safon Uwch (2020). Caewyd y ddeiseb oherwydd safbwynt y Gweinidog Addysg mai mater i brifysgolion yw sefydlu gofynion mynediad eu cyrsiau ac mae'r gwaith sydd ar droed yn ymateb i argymhellion a wnaeth y Pwyllgor PPIA o'r blaen.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.